

בבית המשפט העליון

רע"פ 7135/10

בפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקש: יגאל חן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בע"פ 37613-05-10 [פורסם בנבו] מיום 16.9.10 שניתן על-ידי השופטים שפירא, גרשון וקיסרי

בשם המבקש: עו"ד טומי נדשי

בשם המשיבה: עו"ד יורם הירשברג

לגזר-דין בשלום (02-05-2010): [תפ 14035-01-09 מדינת ישראל נ' יגאל חן](#) שופטים: אורית קנטור, עו"ד: ח'ורי, סרור
 לפסק-דין במחוזי (09-06-2010): [עפ 37613-05-10 מדינת ישראל נ' יגאל חן](#) שופטים: רון שפירא, עו"ד: גב' אולגה שיינמן, סרור
 להחלטה במחוזי (02-09-2010): [עפ 37613-05-10 מדינת ישראל נ' יגאל חן](#) שופטים: הרכב, רון שפירא [], עודד גרשון, אלכס קיסרי, עו"ד: ערן בר, אלי סרור
 לפסק-דין במחוזי (16-09-2010): [עפ 37613-05-10 מדינת ישראל נ' יגאל חן](#) שופטים: רון שפירא, עודד גרשון, אלכס קיסרי, עו"ד: אלי סרור

מיני-רציו:

* כשעסקינן בעבירות מס ככלל, שיקולי ההרתעה גוברים על נסיבותיו האישיות של הנאשם, אף אם אינם מאיינים אותן. אכן, יש המתפתים לראות עבירות מס במבט מקל. אך לא ולא. אדרבה, ביהמ"ש העליון, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: עבירות מס

* דיון פלילי – ערעור – רשות ערעור

* דיון פלילי – עונש – ערעור

כנגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו מספר רב של עבירות מרמה לפי סעיפים 220(1), (2), (4) ו-5 לפקודת מס הכנסה. במסגרת הסדר דיוני בין הצדדים הוסכם כי המבקש יודה בכתב האישום

המתוקן, יורשע ובטרם יישמעו טיעוני הצדדים לעונש תתקבל חוות דעת הממונה על עבודות השירות וייערך תסקיר מבחן בעניינו. בגזר הדין הטיל בימ"ש השלום על המבקש 6 חודשי עבודות שירות; מאסר על תנאי לתקופה של 9 חודשים וקנס בסך 50,000 ₪. ערעור שהגישה המשיבה לביהמ"ש המחוזי על קולתו של רכיב עונש המאסר - התקבל. בפסק דין מנומק נקבע, כי במקום עונש עבודות השירות, יושת על המבקש עונש של 18 חודשי מאסר בפועל. נגד החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור.

ביהמ"ש העליון דחה את הבקשה בקובעו:

בידוע, כדי שתישקל רשות ערעור בגלגול שלישי, יש צורך להצביע על בעיה משפטית או ציבורית החורגת מעניינם של הצדדים להליך, ואין המקרה דנא בא כל עיקר בגדרים אלה. לא כל שכן כך, מקום בו עסקינן בהשגה על חומרת העונש.

כבר נפסק, כי עצם קיומו של פער ענישה בין הערכאה הדיונית לערכאת הערעור, אינו מהווה, כשלעצמו, עילה למתן רשות ערעור בגלגול שלישי, אלא במקרים חריגים. מקרה זה אינו נמנה על אלה. כבר נאמר, כי אף אם מתקיים פער חריג בין העונש שהושת ע"י הערכאה הדיונית לבין ערכאת הערעור – לא די בכך להצדיק מתן רשות ערעור, שכן יש לבחון אם העונש הראשון בזמן אכן הולם את חומרת העבירה בגינה הורשע הנאשם.

במקרה דנא אין עסקינן בפער חריג, גם אם דעת לנכון נקל, שאין מאסר מאחורי סורג ובריה דומה למאסר בעבודות שירות. במקרה דנא אכן נדרש עונש הולם וחמור מזה שהושת על המבקש ע"י הערכאה הדיונית. האתגר בכגון דא הוא האיזון בין האינטרס הציבורי לשיקולים האינדיבידואליים; אך כשעסקינן בעבירות מס ככלל, שיקולי ההרתעה גוברים על נסיבותיו האישיות של הנאשם, אף אם אינם מאיינים אותן. כפי שנפסק, נוכח פגיעתה הקשה של עבריינות המס במשק, בכלכלה, במגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, ואף בשל הקושי הרב שבחשיפתה, יש לנקוט ביד קשה בטיפול בעבירות אלה ולהעניק משקל מיוחד להיבט ההרתעה של העבריינים, במסגרת שיקולי הענישה.

יש המתפתים לראות עבירות מס – שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים אלא הציבור כולו, "חסר הפנים" כביכול – במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בימ"ש זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות. אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת – אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה.

החלטה

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטים שפירא, גרשון וקיסרי) בע"פ 37613-05-10 [פורסם בנבו] מיום 16.9.10, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (השופטת קנטור) בת"פ 14035-01-09 [פורסם בנבו] מיום 2.5.10.

רקע והליכים

ב. כנגד המבקש הוגש כתב אישום, המייחס לו מספר רב של עבירות מרמה לפי סעיפים 220(1), (2), (4) ו-5) [לפקודת מס הכנסה](#). כנטען בכתב האישום, ביצע המבקש, העוסק בעבודות מיגון, תקשורת ושיפוצים, בין השנים 2003-2006 עבודות בניה ושיפוץ בעבור חברת נתן וחיה סילס (מלון פנורמה נהריה) (להלן חברת פנורמה). באותן שנים לא דיוח על הכנסות, על-ידי אי רישומן בספרי התקבולים, בסך של 2,863,334 ₪.

ג. במסגרת הסדר דיוני בין הצדדים הוסכם כי המבקש יודה בכתב האישום המתוקן, יורשע ובטרם יישמעו טיעוני הצדדים לעונש תתקבל חוות דעת הממונה על עבודות השירות וייערך תסקיר מבחן בעניינו. המבקש הורשע איפוא ביום 10.12.09 על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בגזר הדין, שניתן ביום 2.5.10, הטיל בית משפט השלום על המבקש - לאחר שעייין בהמלצות הממונה על עבודות שירות ובתסקיר שירות המבחן - שישה חודשי עבודות שירות; מאסר על תנאי לתקופה של תשעה חודשים, והתנאי הוא כי לא יעבור תוך שלוש שנים עבירה בניגוד [לפקודת מס הכנסה](#); וקנס בסך 50,000 ₪ או 7 חודשי מאסר תמורתו.

ד. בית משפט השלום נתן דעתו לחומרה היתרה שיש לייחס לעבירות מס ולצורך בענישה מחמירה, הכוללת מאסר בפועל, וזאת נוכח אופיה של עבירת המס המהוה גזילה של כספי הציבור. ואולם, כך קבע בית המשפט, הענישה היא אינדיבידואלית ולכן יש ליתן משקל לנסיבות העבירה ולנסיבותיו האישיות של המבקש. כך צוין, כי נשקלו לקולה שיתוף הפעולה של המבקש עם חוקריו; הודאתו במיחס לו (גם אם לא היה זה במסגרת הליך "קלאסי" של גילוי מרצון); החרטה שהביע; והסרת המחל במלואו. ביחס לנסיבותיו האישיות של המבקש צוין כי יש להתחשב בכך שהמבקש, אשר היה מכור לסמים לפני כ-20 שנה, שיקם את חייו מאז והפך אזרח נורמטיבי, עד להידרדרותו לעבירות מס, כנאמר. הוזכר כי נקבע, שהמבקש כשיר לביצוע עבודות שירות. נוכח האמור, נפסק שאין למצות את הדין עם המבקש על דרך שליחתו למאסר בפועל, ועל כן הוטל מאסר בעבודות שירות כאמור, והושת הקנס שהוגדר כמשמעותי ומרתיע.

ה. ערעור שהגישה המשיבה לבית המשפט המחוזי על קולתו של רכיב עונש המאסר - התקבל. בפסק דין מנומק נקבע, כי במקום עונש עבודות השירות, יושת על המבקש עונש של 18 חודשי מאסר בפועל. נאמר, כי בשונה מנימוקיו של בית משפט השלום, אין לייחס משקל בה רב להסרת המחדל על ידי המבקש ולהליך השיקום שעבר; צוין, כי בסופו של יום עסקינן במי שהודה בהשמטת הכנסות בסכום נכבד, לא בשל קשיים כלכליים, אלא נוכח רצונו להתעשר על חשבון הקופה הציבורית. לבסוף ציין בית המשפט, כי אין זה מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין עם המערער, ועל כן הוחלט שלא להשית על המבקש את מלוא חומרת העונש לו הוא ראוי.

ו. נגד החלטה זו הוגשה הבקשה דנא. ביצוע מאסרו של המבקש עוכב בהסכמה (החלטתי מיום 11.10.10).

הטענות

ז. בבקשה נטען, כי לא היה מקום להתערבות קיצונית של ערכאת הערעור בגזר דינה של הערכאה הדיונית. להשקפת המבקש, העונש שהוטל עליו על ידי בית משפט השלום איננו חריג לקולה, וזאת בהשוואה לפסיקה הרווחת בתחום עבירות המס, ועל כן לא היה זה מחובתה של ערכאת הערעור להתערב בגזר דינה של הערכאה הדיונית. עוד נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי משלא העניק את המשקל הראוי לכך שהמבקש פנה למס הכנסה מיוזמתו, בטרם נודע לו על החקירה המתנהלת בעניינו, ופרס את מסכת עבירותיו; להסרת המחדלים על ידי המבקש - עוד בטרם הוגש נגדו כתב אישום; ולנסיבות חייו. נטען גם, כי שגה בית המשפט המחוזי משביטל את טענות המבקש בדבר גובה השמטת ההכנסות בפועל, שכן סכום הכנסות שהתקבלו על ידי המבקש ולא דווחו עומד על 300,000 ₪ בלבד, ויתר הסכום הועבר בפועל לקבלן משנה עמו עבד המבקש (אשר נפטר מאז), ועל כן אין לזקוף לחובתו את השמטת כלל הסכום המצוין בכתב האישום (נטען, כי עמדה זו התקבלה גם על ידי מס הכנסה, אך נערכה לו שומה לפי הכנסה של 600,000 ₪).

ח. לשיטת המשיבה, דינה של הבקשה להדחות, משום שאינה עומדת במבחנים למתן רשות ערעור בגלגול שלישי. נטען, כי בית משפט השלום חרג, באופן קיצוני, מרמת הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע המערער, ועל כן נדרשה התערבותה של ערכאת הערעור. צוין, כי חרף האמור לא מיצתה ערכאת הערעור את הדין עם המבקש, ועל כן הושת עליו עונש מקל ביחס לעבירות האמורות. המשיבה חזרה והדגישה את חומרתן של עבירות המס, את פגיעתן

בחברה, ואת רמת הענישה הנוהגת והנדרשת בעבירות ממין אלה. אשר לטענות העובדתיות, הודגש כי המבקש הודה בעבירות בסכום הנקוב בכתב האישום, ועל כן אינו יכול לנקוב בסכום שונה.

הכרעה

ט. לאחר העיון אין בידי להיעתר למבוקש. בידוע, כדי שתישקל רשות ערעור בגלגול שלישי, יש צורך להצביע על בעיה משפטית או ציבורית החורגת מעניינם של הצדדים להליך, ואין המקרה דנא בא כל עיקר בגדרים אלה ([רע"א 103/82 חניון חיפה נ' מצת אור \(הדר חיפה\)](#), [פ"ד לו\(3\) 123](#); [רע"פ 9058/09](#) יהודה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]). לא כל שכן כך, מקום בו עסקינן בהשגה על חומרת העונש.

י. כבר נפסק, כי עצם קיומו של פער ענישה בין הערכאה הדיונית לערכאת הערעור, אינו מהווה, כשלעצמו, עילה למתן רשות ערעור בגלגול שלישי, אלא במקרים חריגים. ([רע"פ 5060/04](#) הגואל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]; [רע"פ 383/09](#) מ' ק' נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]; [רע"פ 6919/09](#) מולכו נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]). מקרה זה אינו נמנה על אלה. כבר נאמר, כי אף אם מתקיים פער חריג בין העונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית לבין ערכאת הערעור - לא די בכך להצדיק מתן רשות ערעור, שכן יש לבחון אם העונש הראשון בזמן אכן הולם את חומרת העבירה בגינה הורשע הנאשם ([רע"פ 3642/06](#) כהנים נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]). במקרה דנא אין עסקינן בפער חריג, גם אם דעת לנבון נקל, שאין מאסר מאחורי סורג ובריה דומה למאסר בעבודות שירות. במקרה דנא אכן נדרש עונש הולם וחמור מזה שהושת על המבקש על ידי הערכאה הדיונית. האתגר בכגון דא הוא האיזון בין האינטרס הציבורי לבין השיקולים האינדיבידואליים; אך כשעסקינן בעבירות מס ככלל, כנפסק לא אחת, שיקולי ההרתעה גוברים על נסיבותיו האישיות של הנאשם, אף אם אינם מאיינים אותן:

” נוכח פגיעתה הקשה של עבריינות המס במשק, בכלכלה, במגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, ואף בשל הקושי הרב שבחשיפתה, יש לנקוט ביד קשה בטיפול בעבירות אלה ולהעניק משקל מיוחד להיבט ההרתעתי של העבריינים, במסגרת שיקולי הענישה (ראו למשל [ע"פ 624/80 חברת וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה\(3\) 211](#), [רע"פ 3137/04](#) ח'ג' נ' מדינת ישראל (1981) 218-217);

(פורסם בנבו), ניתנה ביום 18.4.2004; [רע"פ 5779/09](#)
 סטבינטקי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), ניתנה ביום
 11.8.2009) "[רע"פ 8507/09](#) שחל נ' מדינת ישראל [פורסם
 בנבו] (השופט ג'ובראן, החלטה מ-24.1.10).

ובמקרה אחר נקבע:

"עוד נקבע כי בעבירות ממין זה יש ליתן משקל יתר לשיקולי
 ההרתעה על פני שיקוליו האישיים של הנאשם, בין היתר בגלל
 הקושי לאתר עבירות ממין זה והחשיבות לעגן ולחדד את
 האיסור הפלילי בהעלמות מס." [רע"פ 4791/08](#) כהן נ' מדינת
 ישראל [פורסם בנבו] (השופט ג'ובראן בהרכב עם השופטים
 ארבל ודנציגר, 9.2.09).

יא. אוסיף, כי יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד
 העיניים והרי הוא הציבור כולו, "חסר הפנים" כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית
 משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע "כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי
 עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פסקליות" [רע"פ 4097/90](#) בורסקי נ' מדינת
 ישראל [פורסם בנבו] מיסים ה(1); שציטטה המשיבה). אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים
 שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד
 לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה.

יב. נוכח היקף ההכנסות שהשמיט המבקש בדו"חותיו והתקופה הממושכת בה עשה כן,
 נראה כי צדק בית המשפט המחוזי בקבעו, כי יש ליתן בכורה לשיקולי ההרתעה והגמול, אף כי
 לא מיצה את הדין. אכן, צר כי המבקש, שחזר למוטב, שב לעבור עבירות, וטיבן והיקפן
 מצדיקים מאסר מאחורי סורג ובריח.

יג. אין בידי איפוא להיעתר לבקשה. ממילא מתבטל גם עיכוב הביצוע ביחס למאסרו של
 המבקש. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 15.11.10 עד שעה 10:00 במזכירות הפלילית בבית
 משפט השלום בחיפה. תנאי שחרור קיימים יעמדו בעינם עד להתייצבות. יש לקוות כי שיכוצו
 של המבקש במאסרו יהא כזה, שלא יביאנו חלילה להידרדרות נוספת למקום שממנו נגמל.

ניתנה היום, כ"ו בחשוון תשע"א (3.11.10).

א' רובינשטיין 7135/10-54678313

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 10071350_T03.doc רח
מרכז מידע, טל' 02-6593333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)